

LEERGANG

OMGEVINGSCOMMUNICATIE & PARTICIPATIE | SOM-COM

Elkaar leren verstaan bij botsende belangen

MORE
LOVE

LESS
FEAR

WWW.CHAPELDUBLIN.COM

@CHAP

OMGEVINGSCOMMUNICATIE EN PARTICIPATIE | SOM-COM

Dit is dé opleiding voor iedere communicatieprofessional die werkt aan complexe vraagstukken. Denk aan opgaven rondom probleemwijken, de opvang van asielzoekers, de energietransitie, grootschalige woningbouw, renovaties van bruggen en kades, natuurbehoud en de verduurzaming van de landbouw. Complexe opgaven met veel en soms tegengestelde belangen. Hoe krijg je overzicht over al die partijen en hun belangen? En hoe ontwikkel je een omgevingsaanpak waarin al die belangen een plek krijgen? Hoe ga je om met polarisatie en verschillende vormen van weerstand? Hoe bouw je aan vertrouwen met de omgeving?

Schaken op meerdere borden tegelijk

Om complexe vraagstukken op te lossen is samenwerking nodig. Alleen staat niet iedereen hier voor open. Bij weerstand heb je handvatten nodig om vanuit verschillende perspectieven naar hetzelfde vraagstuk te kijken. Wat ligt hieraan ten grondslag? Waar is behoefte aan, en hoe zorg je ervoor dat belanghebbenden zich gehoord en gezien voelen? Naast de buitenwereld heb je ook rekening te houden met de soms weerbarstige interne organisatie, die vaak trager is dan wat de buitenwereld verwacht.

Een praktisch stappenplan

In deze leergang nemen we je mee in de belangrijkste principes van strategisch omgevingsmanagement (SOM) en ervaar je wat je daar met jouw communicatie-expertise (COM) aan toevoegt. Het SOM-COM stappenplan geeft je houvast: van analyse naar strategie naar praktische uitvoering. Je leert werken aan een transparante en navolgbare aanpak, waarin de inbreng van iedereen ertoe doet en waarin externe én interne belangen zo goed mogelijk worden gewogen.

Verdieping en plezier

Juist als vraagstukken complex zijn en de spanning oploopt, is het belangrijk om er met plezier naar te kijken. Om goed bij jezelf te blijven en met zelfvertrouwen te adviseren. Daarom sta jij centraal in deze leergang. Wat zijn jouw waarden en drijfveren en wat heb je nodig om een waardevolle partner te worden in elk omgevingsproces?

NA AFLOOP VAN DE LEERGANG

- Ken je de basisprincipes van strategisch omgevingsmanagement (SOM) en weet je hoe je daar vanuit communicatie (COM) aan kan bijdragen
- Heb je geoefend met het praktische SOM-COM stappenplan
- Weet je hoe je vanuit issues, belangen, invloed en vertrouwen een betekenisvolle omgevingsanalyse kunt maken
- Weet je hoe je de omgevingsanalyse vertaalt naar een effectieve omgevingsstrategie en een praktische aanpak
- Weet je hoe je een participatietraject inricht en adviseer je over de voorwaarden en consequenties
- Adviseer je met kennis van breinvoorkeuren en psychologische basisbehoeften over welke manier van betrekken en communiceren het meest effectief is
- Kan je helder verwoorden wat je opdrachtgevers wel en niet van communicatie kunnen verwachten en onderbouw je beargumenteerd je advies
- Weet je wat de Omgevingswet betekent voor jouw rol (indien van toepassing)

OPBOUW VAN DE LEERGANG

Samenwerken is cruciaal voor omgevingscommunicatie en participatie. Dat brengen we in deze leergang in de praktijk door van en met elkaar te leren. We oefenen met de theorie aan de hand van games en simulaties. Je werkt aan een eigen casus, maar je kan ook aansluiten bij een casus van een andere deelnemer.

De leergang bestaat uit drie modules van twee aaneengesloten dagen, inclusief avondprogramma.

MODULE 1

Dag 1 Jouw rol in het vraagstuk

Leer jezelf beter kennen en je collega-deelnemers op een respectvolle wijze te spiegelen.

- Wie ben jij en wat heb je nodig?
- Wat is jouw rol in de opgave, waar je in de dagelijkse praktijk voor staat?
- Hoe positioneer jij je nu?

AVONDPROGRAMMA:

- Welke waarden en drijfveren sturen jouw gedrag?

Dag 2 Het speelveld in beeld

Samenwerken vanuit eigenbelang.

- Trends en ontwikkelingen
- De opgave in relatie tot de organisatieambities
- Waarom moet je iets weten van onderhandelen (Mutual Gains Approach)?
- Waar komen standpunten vandaan, welke belangen liggen eronder en wat zegt dit over psychologische en communicatieve behoeften?
- Het SOM-COM stappenplan als leidraad
- Issues en stakeholders in kaart

MODULE 2

Dag 1 Analyse en strategie

Maak een betekenisvolle omgevingsanalyse.

- SOM-COM matrix: analyse van belangen bij de issues
- Duiden en betekenis geven aan spanning, invloed en vertrouwen
- Analyseren van beeldvorming en framing
- Polarisatie: van theorie naar praktijk
- Prioriteiten stellen en strategie bepalen aan de hand van de omgevingsanalyse

AVONDPROGRAMMA:

- Spel: kruip in de huid van...

Dag 2 ANNA-gesprek en groepsdynamica

Altijd Nagaan Nooit Aannemen en omarm weerstand.

- De waarde van een waardevrij gesprek
- Oprechte interesse: hoe kan je onbevangen luisteren?
- Verdiep je in de leefwereld van de ander
- Sluit aan bij verschillende breinvorkeuren
- Het samenspel tussen gespreksleiding en groepsdynamiek

RESERVEER TIJD

De studietijd tussen de modules bedraagt steeds 4 tot 8 uur. Het huiswerk bestaat uit het oefenen met omgevingsanalyses, leeswerk en voorbereidende opdrachten.

MODULE 3

Dag 1 Van strategie naar aanpak

Vertaal je strategie naar een praktische aanpak.

- Strategische interventies: eerste hulp bij omgevingsdilemma's
- Aan de hand van participatieniveaus bepalen wat mogelijk is binnen de opgave
- Welke scenario's zijn aannemelijk en wat betekent dit voor jouw aanpak?
- Hoe zorg je voor een verhaal dat partijen bindt?
- Welke verhaallijnen passen bij welke breinvorkeuren?
- Hoe ga je om met 'fake news' en rumoer op social media

AVONDPROGRAMMA:

- Simulatie

Dag 2 Terug naar jezelf: expertise en rol

Weten waar je voor staat én hoe je dat overbrengt bij de ander.

- Je aanpak scherpstellen
- Hoe richt je het proces in en welke rol past bij wie?
- Wat valt wel en niet onder de verantwoordelijkheid van communicatie?
- Het communicatiever maken van de projectorganisatie
- Hoe voer je een adviesgesprek met impact?

Feestelijke afsluiting.

INVESTERING

De kosten voor de leergang bedragen € 4.595,- exclusief 21% btw en literatuurkosten.

Dit is inclusief:

- Een kleine groep van maximaal 12 deelnemers
- 15 Dagdelen verdeeld over 6 dagen bestaande uit drie tweedaagse modules
- 3 Overnachtingen in een éénpersoonskamer in een hotel in het midden van het land, koffie, thee, water en fruit gedurende de dag, 3 diners, 6 lunches en 3 maal ontbijt
- Tussentijds beoordelen van opdrachten door de trainers
- Artikelen en hand-outs
- Certificaat
- Eigen breinvorkeurprofiel

OPTIONEEL:

Strippenkaart voor 3 uur vakinhoudelijke coaching: € 525,00 exclusief btw.

DATA EN LOCATIE

Actuele data vind je op www.vandewijz.nl.

De locatie is een hotel in het midden van het land in een bosrijke omgeving.

MEER WETEN?

Neem contact op met een van de trainers:
gonda@vandewijz.nl | tel. 06 12 746 431
monique@vandewijz.nl | tel. 06 54 356 569

OVER DE TRAINERS

GONDA DUIVENVOORDEN

is communicatiestrateg, trainer en coach. Zij adviseert op het snijvlak van communicatie en organisatie. Samen met Gerald Morssinkhof schreef zij het boek 'De psychologie van communicatie'. Als opleider is zij ruim 20 jaar verantwoordelijk voor het ontwikkelen en geven van innovatieve communicatieopleidingen. Naast spreker en dagvoorzitter is Gonda een veelgevraagde gespreksleider voor groepen met veel tegenstrijdige belangen en emoties. Ze volgde de leergang SOM Professional en is licentiehoudster Breinvorkeuren©. Gonda is altijd nieuwsgierig naar wat mensen boeit en waar ze behoefte aan hebben. Zij weet door intensief luisteren en vragen te verbinden. Aan de hand van veel praktische voorbeelden brengt zij haar expertise in op het gebied van (omgevings)communicatie en participatie, waardevrije gesprekken voeren, breininzichten en communicatiepsychologie.

MONIQUE BROEKHOFF

is gespecialiseerd in strategisch omgevingsmanagement (SOM), omgevingscommunicatie (COM) en verandertrajecten. Sinds 25 jaar werkt zij als zelfstandig adviseur en trainer voor grote bedrijven, ministeries, provincies, gemeenten, politie, woningcorporaties, waterschappen, netbeheerders, faunabeheereenheden en natuurorganisaties.

De laatste jaren maakt Monique zich sterk voor de rol en toegevoegde waarde van communicatie in omgevingsprocessen. Ze geeft trainingen SOM-COM, leidt co-trainers op, ontwikkelt serious games en begeleidt implementatietrajecten voor organisaties die meer omgevingsgericht willen werken. Haar kennis, inzichten en ervaringen deelt ze met veel plezier in trainingen én in haar boek 'Omgevingscommunicatie & participatie, een praktisch stappenplan'.

WAT ANDEREN ZEGGEN

GEMEENTES

Marieke Schurink

Communicatieadviseur Máximapark en Berlijnplein, gemeente Utrecht

Even onverdeelde aandacht voor een portie kennis en inspiratie, waarmee ik mijn rugzak vul met tools, handvatten en inzichten. Deze leergang is intensief en geeft perspectief. De dagdelen van deze opleiding zijn goed gevuld; de theoretische onderbouwing en vakkennis worden afgewisseld met voorbeelden uit de praktijk, waardoor het echt gaat leven.

Antoinette Kooijstra

Omgevingsmanager en pijlmanager Communicatie programma Energieneutraal, gemeente Veenendaal

Eerst in gesprek met inwoners en ondernemers, dan pas nadenken over communicatie. Als je doelgroep zich niet kan vinden in jouw communicatie gaat het niet werken; eerst afstemmen met inwoners en ondernemers en dan pas verder. Voor je zelfs maar over communicatie nadenkt, onderzoek doen naar voor wie je het doet!

WONINGCORPORATIES

Eva Boon

Senior Adviseur Strategie, WonenBreburch

Werk je bij een woningcorporatie, of bij een andere organisatie waarbij de communicatie met je omgeving essentieel is (en dat is nogal snel het geval) volg dan zeker deze leergang. Hierin krijg je inzichten hoe je omgevingscommunicatie kunt inzetten. Passend bij jouw staat van zijn (druk, uitgerust, half nog in het werk), dus dat voelt als een lust en niet als een last.

Ciska Rugers

Marketing- en communicatieadviseur, Dudok Wonen

Deze leergang heeft mij veel MGA (Mutual Gains Approach) inzichten gebracht. Het was ontzettend leuk en leerzaam om dit toe te passen in complexe praktijkcasussen met andere communicatieprofessionals.

ENERGIE

Sybrich Wiersma

Communicatieadviseur/PR, Vermilion Energy Netherlands B.V.

Ik weet nu beter hoe communicatie en participatie werken en deze nieuwe inzichten inspireren mij weer. Het helpt zeker mee dat je, naast de theorie, veel tijd besteedt aan het oefenen in de praktijk met andere communicatieprofessionals. Dit is helemaal geen straf wanneer dit ook nog eens lekker buiten in het bos is.

Cindy van Kranenburg

Sr. Klantcommunicatieadviseur Energietransitie, Stedin

Om echt effectief te kunnen communiceren met je omgeving is het essentieel dat je weet wat er in de omgeving speelt. Wat zijn de issues van de stakeholders bij de opgave? En hun belangen? Hen daarin echt horen. Alleen dan kan je de opgave benaderen vanuit het gezamenlijk belang én echt verbinding maken met je doelgroep.

COMMUNICATIEBUREAU

Jolijn Goertz

Partner en adviseur omgevingscommunicatie, De Wijde Blik

SOM-COM was voor mij heel waardevol. Het leerde me anders te kijken naar stakeholders en hun omgeving: naar hun belangen in plaats van standpunten. Ook heb ik nog dagelijks profijt én plezier van de opgedane kennis over de psychologie van communicatie. Het maakt mij al met al een betere communicatieadviseur.

PROVINCIE

Bianc. van den Heuvel

Projectleider Omgevingsmanagement Chemelot, provincie Limburg

Bij Van de Wijz krijg je meer dan kennis en inzichten. Voorbeelden uit de praktijk zijn verbeeldend, duidelijk en handig tegelijkertijd. De leergang is zo opgebouwd dat je stap voor stap deze wereld daadwerkelijk gaat betreden. Door de vele praktijkvoorbeelden, het sparren met je buddy en de heerlijke wandelsessies is deze opleiding een lust en een must!

ANDERE DOMEINEN

Gerben van Dijk

Adviseur omgevingscommunicatie, Gasunie

Niet eens zozeer de literatuur, de presentaties of het aan de slag gaan met het huiswerk maken de leergang erg waardevol, maar juist de ervaringen en oneliners daarover van de trainers.

Emmy Albers

Communicatieadviseur BESIX NL & De groene Waarden, project A27 HH Noord

Het mooie is dat ik nu de kans heb gekregen om als adviseur omgevingscommunicatie op een project aan de slag te gaan. Ik ben trots op mezelf dat ik mijn gevoel heb gevolgd en naar mezelf heb geluisterd om deze stap te zetten. We denken dat we goed kunnen luisteren. Maar luisteren naar anderen is vaak toch moeilijker dan we denken.